

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу
«Інтегрований курс літератур. 10–12 класи. Основний рівень»
для закладів загальної середньої освіти

Автори: Авраменко О. М., Фідкевич О. Л., Давидюк Л. В., Дмитренко Г. К.

Пояснювальна записка

Модельну програму «Інтегрований курс літератур. 10–12 класи. Основний рівень» створено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», вимог Державного стандарту профільної середньої освіти, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851, і з урахуванням положень Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2025 р. № 765.

Інтегрований курс літератур є складником мовно-літературної галузі. Курс відіграє важливу українознавчу й націєтворчу роль, оскільки предметом його вивчення є художні твори українських і зарубіжних письменників (твори зарубіжних письменників дібрано з урахуванням менталітету українського народу, дотичності до української історії та культури й подано в найкращих українських перекладах).

Програма ґрунтується на визначених стандартом ціннісних орієнтирах, спрямована на компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі й охоплює формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь.

Програма передбачає профільно-адаптаційний (10 кл.) і профільний (11–12 кл.) цикли навчання літератур у закладах загальної середньої освіти й спрямована на реалізацію всіх обов'язкових результатів навчання Державного стандарту профільної середньої освіти мовно-літературної освітньої галузі.

Програма створена на основі авторської науково-методичної концепції, яка ґрунтується на засадничих положеннях реформи «Нова українська школа», що сприятимуть вихованню особистості, патріота й інноватора.

Авторська концепція програми реалізує сучасні підходи до навчання, зокрема компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний, інтегрований.

При укладанні програми враховано сучасні провідні принципи організації навчального матеріалу:

принцип інтеграції: об'єднання української та зарубіжної літератури в єдиний курс із метою цілісного засвоєння духовних і художніх цінностей людства; забезпечення оптимізації навчання літератури;

принцип україноцентризму: забезпечення пріоритету вивчення української літератури: орієнтовно 70 % програми становлять твори української літератури, а 30 % — зарубіжної; представлення творів української літератури у світовому контексті шляхом залучення широких міжкультурних і міждисциплінарних зв'язків; порівняння українських творів із зарубіжними з метою виявлення унікальності та цінності національного спадку;

проблемно-тематичний принцип добору творів: здійснення добору художніх творів за допомогою їхнього об'єднання в шість тем (у кожному класі) на основі спільних ціннісних орієнтирів та актуалізованих у творах проблем;

хронологічний принцип: твори в межах тематичного блоку розміщені за хронологією для забезпечення історико-літературної перспективи;

принцип урахування вікових особливостей: здійснення добору художніх текстів з урахуванням вікових особливостей та пізнавальних інтересів здобувачів освіти старшої школи;

принцип міжмистецької взаємодії: системне використання мистецького контексту (МК) — допоміжних матеріалів із різних видів мистецтва (живопис, музика, кіно) для повноцінного засвоєння та інтерпретації художнього тексту;

принцип системності засвоєння теоретичних понять: системне представлення відомостей із теорії літератури (ТЛ) для повторення та поглиблення знань про літературознавчі поняття.

Метою «Інтегрованого курсу літератур» є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які читають інформаційні та художні тексти української і зарубіжних літератур для духовного, культурного й національного самовираження, міжкультурного діалогу, збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування системи суспільно-державних (національних) цінностей України та ставлень, а також для подальшого професійного становлення, формування громадянської стійкості.

Досягнення мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- розвивати вміння сприймати, аналізувати, критично оцінювати й інтерпретувати літературні твори: виявляти авторську позицію, ідеї, проблематику, художні засоби, жанрові особливості текстів української та зарубіжних літератур, порівнювати їх, висловлювати й аргументувати власні судження щодо прочитаного;

- розвивати здатність до емоційного співпереживання героям / героїням творів, рефлексії власних почуттів, розуміння універсальних людських цінностей (добра, справедливості, свободи, любові) на прикладі творів різних культур;

- розвивати вміння розуміти глибинний зміст тексту, установлювати міжтекстові зв'язки, контекстуально пов'язувати твори з історичною добою, культурними традиціями народу;

- розвивати вміння сприймати літературу як частину світового культурного процесу, порівнювати національні й світові літературні традиції, формувати повагу до культурного розмаїття та інакшості;

- сприяти осмисленню ролі літератури як національного духовного коду, усвідомленню значущості української мови, культури, історії, формуванню почуття патріотизму та громадянської стійкості;

- поглиблювати вміння створювати власні творчі роботи (есе, відгуки, рецензії, поезії чи прозу за мотивами прочитаного), які сприяють духовному, культурному й національному самовираженню;

- удосконалювати вміння самостійно шукати, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел (зокрема, цифрових) для створення повідомлень, презентацій, реалізації проєктів, що є важливим для саморозвитку та подальшого професійного становлення;

- розвивати вміння застосовувати знання та ціннісні орієнтири, сформовані в процесі опанування літературних творів, для вироблення власної

позиції у складних життєвих ситуаціях, критично оцінювати суспільні процеси та протистояти маніпуляціям.

Структура модельної навчальної програми. Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Література» для 10–12-х класів містить: 1) пояснювальну записку; 2) основну частину; 3) методичні рекомендації.

У **пояснювальній записці** охарактеризовано авторську концепцію інтегрованого курсу, визначено засадничі принципи побудови й організації змісту програми, зазначено мету й завдання інтегрованого курсу, роз'яснено структуру програми та її частин.

Основна частина містить відомості про очікувані результати навчання, анотований перелік творів, які забезпечують реалізацію змісту програми, та орієнтовні види навчальної діяльності учнів / учениць за темами.

Очікувані результати визначені Державним стандартом профільної середньої освіти й позначені відповідним індексом. Їх розподілено на чотири групи: 1) усна взаємодія; 2) робота з текстом; 3) письмова взаємодія; 4) дослідження мовлення. Досягнення результатів навчання має засвідчити рівень сформованості предметної (читацької) і ключових компетентностей здобувачів освіти, оволодіння ними наскрізними вміннями. Основою для формулювання очікуваних результатів навчання є орієнтири для оцінювання **основного** рівня (додаток 2 Державного стандарту).

Запропонований зміст інтегрованого курсу представлено анотованим переліком творів для кожного класу, який структуровано за шістьма розділами, кожний із яких містить художні твори, об'єднані спільними проблемами, темами та ціннісними орієнтирами. У межах розділу подано як класичні, так і сучасні художні твори, які розташовано за хронологією. Проблемно-тематичні паралелі класичної і сучасної літератури сприятимуть активному розвитку читацьких інтересів здобувачів / здобувачок освіти. Кожний семестр містить один рекомендований твір для *позакласного читання* (ПЧ), але вчитель / учителька може запропонувати учням / ученицям інший або ще один твір із списку додаткової літератури, який подано наприкінці програми для кожного класу. З метою повторення та поглиблення відомостей про літературознавчі поняття в програмі системно представлено рубрику з *теорії літератури* (ТЛ). Для ефективного й повноцінного засвоєння кожного художнього тексту запропоновано допоміжні матеріали з різних видів мистецтва (МК — *мистецький контекст*), а саме: образотворчого мистецтва (живопис, скульптура), музики, кіно (документальні та художні фільми), відеоматеріали літературознавчого та мистецького спрямування тощо.

Види навчальної діяльності відповідають визначеним у програмі підходам і спрямовані на формування особистості, здатної до гнучкого, аналітичного, критичного читання текстів різних типів. Особливу увагу приділено здатності здобувачів / здобувачок освіти висловлювати думки, брати участь у дискусіях, створювати тексти з опорою на власний читацький досвід; сприймати, аналізувати, інтерпретувати та критично оцінювати інформацію в текстах / медіатекстах художньої (української, зарубіжної) літератури, навчальної

літератури, висловлюючи власні думки, почуття, ставлення та ідеї, компетентно застосовуючи літературознавчий теоретичний інструментарій; працювати самостійно, у парах і групах; використовувати інформацію для збагачення власного досвіду й духовного розвитку, вирішення проблем у своєму житті, розкриття творчого потенціалу; створювати власні тексти, оцінювати й удосконалювати їх.

У **прикінцевій частині** подано рекомендації, у яких окреслено особливості інтегрованого курсу; описано методичні підходи до реалізації програми; запропоновано орієнтовні ресурси для досягнення мети та перелік обладнання, а також рекомендовано систему оцінювання результатів навчання.

10 КЛАС

Орієнтовна кількість годин: *2 год* на тиждень; *70 год* на навчальний рік.

Література рідного краю — *2 год*.

Позакласне читання — *4 год*.

Очікувані результати навчання	Зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Тема 1. З глибини віків (10 год)</p> <p><i>Ціннісні орієнтири:</i> пам'ять предків, рідна земля, державні прагнення, єдність народу.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою [12 МОВ 1.1.1-1]; • окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення, урахувавши її подібність чи відмінність із позиціями інших [12 МОВ 1.5.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні способи читання текстів [12 МОВ 2.1.1]; • розрізняє факти та судження в прочитаному тексті [12 МОВ 2.2.2-1]; • пояснює вплив прочитаного медіатексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, коментує його естетичну та мистецьку цінність [12 МОВ 2.3.1-1]. 	<p>Вступ. Література як відображення духовних пошуків людства: від давнини до сьогодення. Гуманістичне підґрунтя творів української і зарубіжної літератури.</p> <p>МК: культові твори живопису різних епох: Л. да Вінчі «Мона Ліза» (1505); Пітер Брейгель Старший «Вавилонська вежа» (1563); К. Д. Фрідріх «Мандрівник над морем туману» (1818); Е. Делакруа «Свобода, що веде народ» (1830); Кацусіка Хокусай «Велика хвиля в Канагаві» (1831); В. Ван Гог «Зоряна ніч» (1889); Е. Мунк «Крик» (1893); С. Далі «Постійність пам'яті» (1931); Енді Воргол «Мерилін. Диптих» (1962); О. Мурашко «Благовіщення» (1909); Ф. Кричевський «Життя» (1927); Т. Яблонська «Юність» (1969); І. Марчук «Реквієм» (1993).</p>	<p>Аудіювання науково-навчального тексту.</p> <p>Обговорення читацьких, мистецьких інтересів учнів / учениць.</p> <p>Дискусія про духовні пошуки людини за творами української та зарубіжної літератури.</p> <p>Визначення фактів і суджень у прочитаному / прослуханому тексті (гра «Так — ні»).</p> <p>Перегляд творів живопису й коментування (висловлення вражень).</p>
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою [12 МОВ 1.1.1-1]; 	<p>Героїчна поема «Слово про Ігорів похід» (переклад М. Рильського).</p> <p>«Слово про Ігорів похід» — пам'ятка героїчного епосу українців. Авторство</p>	<p>Аудіювання з наступним обговоренням.</p> <p>Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, оглядове, коментоване, критичне).</p> <p>Переказ ключових епізодів прочитаного твору.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує необхідні прийоми для забезпечення комунікації, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у творі проблем, спираючись на суспільно-державні, національні цінності України, українські історико-культурні надбання та традиції у світовому контексті [12 МОВ 2.2.1-1]; • використовує різні види читання (аналітичне, вибіркове, коментоване). <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]; • застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]. 	<p>«Слова...», історична основа. Наскрізна ідея патріотизму. Система образів: головні герої/героїні (князі Ігор, Святослав, Всеволод, княгиня Ярославна), міфічні постаті, природа. Образ Руської землі. Багатство тропів, народнопоетичних символів, застарілої лексики.</p> <p>ТЛ: героїчний епос.</p> <p>МК: ілюстрації: О. Кульчицька (1922); І. Падалка (1928); Я. Гніздовський (1950); В. Єфіменко (1975–1985); Г. Якутович (1977–1978, 1982); В. Лопата (1986). Пам'ятник на честь автора і героїв «Слова о полку Ігоревім» (1993), м. Переяслав-Хмельницький (скульптор І. Зарічний, художні реставратори І. Іванов, С. Чумаков). Новгород-Сіверський історико-культурний музей-заповідник «Слово о полку Ігоревім» (1990) — меморіал, присвячений «Слову о полку Ігоревім»: «Князь Ігор», «Ярославна», «Боян»; м. Новгород-Сіверський (скульптор А. Куш, архітектори В. Павленко, М. Барановський).</p> <p>Іван Котляревський. Поема «Енеїда». Іван Котляревський (1769–1838) — основоположник нової української літератури. «Енеїда» І. Котляревського — перший твір нової української літератури. Зображення в поемі життя всіх верств суспільства на межі XVIII і XIX ст. Висміювання панівної</p>	<p>Аналітично-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, проблематики, особливостей композиції, жанру).</p> <p>Формулювання запитань для уточнення інформації.</p> <p>Цитатна характеристика головних героїв / героїнь твору.</p> <p>Дослідження виражальних засобів прочитаного твору, визначення їхньої ролі.</p> <p>Характеристика образів-персонажів.</p> <p>Декламація, інсценування уривків творів.</p> <p>Добір ілюстрацій до художніх творів, зокрема з використанням інтернет-джерел.</p> <p>Створення медіаконтенту до уроку (мультимедійна презентація).</p> <p>Завдання на коментування художніх образів літературного твору в інших видах мистецтва.</p>
---	---	---

	<p>верхівки Російської імперії, козацької старшини, їхнього паразитичного способу життя і водночас уславлення патріотизму, вірності, обов'язку, мужності, товариської солідарності (Еней, Низ та Евріал, троянці). Утвердження народної моралі (картини пекла). «Енеїда» — енциклопедія українознавства. Багатство мови: прислів'я, фразеологізми, емоційно забарвлена, згрубіла, власне українська лексика. Роль «Енеїди» І. Котляревського в становленні української нації, української літературної мови.</p> <p>ТЛ: бурлескно-травестійна поема, макаронічна мова як засіб комічного.</p> <p>МК: твір а сарелла «Сонце гріє, вітер віє» (з елегії Т. Шевченка «На вічну пам'ять Котляревському»), муз. народна, аранжування В. Степурка (1951), з «Пісенного “Кобзаря”», укладач П. Муравський (2017); ілюстрації: А. Базилевич (1967–1968); О. Тернавська (2011, 2017); мультфільм «Енеїда» (реж. В. Дахно, 1991); фрагменти рок-опери С. Бедусенка «Енеїда», КНАДТ ім. І. Франка, лібрето І. Драча (1986), EDINOROG «TV», 2022.</p>	
--	---	--

	<p>«Пісня про Нібелунгів» (<i>Пригода перша, Пригода друга; переклад М. Лукаша</i>).</p> <p>«Пісня про Нібелунгів» — пам'ятка німецького героїчного епосу. Міфологічна основа «Пісні про Нібелунгів». Образи Крیمгільди й Зіґфріда. Сон Крیمгільди та його роль у розгортанні сюжету. Виховання Зіґфріда як правителя і мужнього воїна.</p> <p>ТЛ: оригінал і переклад (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: гравюра Х. Тома «Зіґфрід» (1914); ілюстрації: О. Коваль, М. Жуков (1989) до книжки Ф. Фюмана «Пісня про Нібелунгів»; увертюра до опери Р. Вагнера «Зіґфрід» із тетралогії «Перстень Нібелунгів»; художній фільм «Перстень Нібелунгів» (реж. У. Едель, Німеччина, Велика Британія, США, Італія, 2004).</p>	
<p>Тема 2. «Єсть на світі доля...» (Тарас Шевченко) (10 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> особисте щастя, сім'я, любов до ближнього, батьківська турбота.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • переказує художній текст, зважаючи на умови спілкування, дотримуючись достовірності й засад доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]; • використовує доцільний спосіб фіксування усного повідомлення [12 МОВ 1.2.2-1]; • виокремлює відповідно до завдань інформацію з одного або кількох джерел за тематикою [12 МОВ 1.3.1-1]. 	<p>Тарас Шевченко. Ліричні вірші «Ой діброво, темний гаю!», «У нашім раї на землі...»; поема «Катерина».</p> <p>Тарас Шевченко (1814–1861) — український поет, художник.</p> <p>Мотив плинності буття у вірші «Ой діброво, темний гаю!», персоніфіковані образи пір року. «Катерина» Т. Шевченка — поема про жіночу долю. Композиція, сюжет «Катерини», її жанрові особливості, роль позасюжетних</p>	<p>Віртуальна екскурсія Будинком-музеєм Тараса Шевченка в Києві.</p> <p>Унаочнення та візуалізація почутого.</p> <p>Декламування віршів.</p> <p>Визначення та характеристика художніх образів у ліричному творі.</p> <p>Характеристика ліричного героя віршів.</p> <p>Дослідження виражальних засобів поезій.</p> <p>Коментування власних відчуттів і вражень від тексту (технології асоціативного грона, лінійки кольорів та ін.).</p>

<p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає та аналізує мовностильові, історико-культурні особливості форми й змісту тексту [12 МОВ 2.2.3-1]; • пояснює вплив художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності відповідно до індивідуальних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]; • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]. 	<p>елементів у структурі твору. Романтично-трагічний образ Катерини. Піднесення образу матері до ідеалу, порівняння її зі святим образом Божої Матері у вірші «У нашій раї на землі...»; особливості віршування, роль тропів, емоційно забарвленої лексики в образотворенні.</p> <p>ТЛ: мотиви лірики (<i>поглиблення</i>), соціально-побутова поема.</p> <p>МК: твір Л. Колодуба а capella «Ой діброво, темний гаю» (1930), з «Пісенного “Кобзаря”», укладач П. Муравський (2017); опера М. Аркаса «Катерина» (1899); картини Т. Шевченка «Катерина» (1842), «Селянська родина» (1843); фрагменти із серіалу «Тарас Шевченко. Заповіт» (кіностудія ім. О. Довженка, серія 2 «Мені тринадцятий минало», 1992); Ф. Шуберт «Ave Maria» (1825).</p>	<p>Ілюстрування поезій.</p> <p>Створення медіаконтенту: читання поезії в стилі сучасних запитів соціальних мереж.</p> <p>Інсценування уривків із повісті.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, специфіка композиції).</p> <p>Переказ ключових епізодів твору.</p> <p>Порівняльна характеристика персонажів повісті (кола Венна).</p> <p>Прогнозування подій у творі.</p> <p>Визначення сюжетних ліній.</p> <p>Характеристика літературних персонажів повісті, зокрема й цитатна характеристика.</p> <p>Формулювання запитань за змістом повісті.</p> <p>Актуалізація проблем у повісті через моделювання життєвих ситуацій.</p> <p>Літературний диктант.</p> <p>Перегляд фрагментів кінофільму, телевістав.</p> <p>Написання есе.</p>
	<p>Іван Нечуй-Левицький. Повість «Кайдашева сім'я».</p> <p>Іван Нечуй-Левицький (1838–1918) — український письменник, автор реалістичної прози, фольклорист, перший перекладач Біблії українською мовою (разом із П. Кулішем та І. Пулюєм).</p> <p>«Кайдашева сім'я» — соціально-побутова повість. Історичний контекст. Зображення реалістичних картин життя українських селян у перші десятиріччя після реформи 1861 р. на прикладі сім'ї Омелька та Марусі Кайдашів. Засудження егоїзму,</p>	

	<p>жорстокості, дріб'язковості в стосунках між людьми, індивідуалізму — головних причин розладів у сім'ї. Принципи нагнітання епізодів, сцен, колізій як композиційна особливість твору. Проблематика повісті: батьки і діти, віра в Бога, кохання та сімейні стосунки, злиденне життя селян, їхня неосвіченість, виховання і народна мораль. Характеристика образів-персонажів (порівняльний аспект): Омелько — Маруся, Карпо — Лаврін, Мотря — Мелашка. Роль засобів комічного в розкритті теми, ідеї, образів.</p> <p>ТЛ: соціально-побутова повість, засоби вираження комічного (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: ілюстрації А. Базилевича; фрагменти телесеріалу «Спіймати Кайдаша» (реж. О. Томенко, Україна, 2020).</p> <p>Гі де Мопассан. Новели «Щастя», «Сімонів батько» (<i>переклад М. Рильського</i>).</p> <p>Гі де Мопассан (1850–1893) — французький письменник, новатор у жанрі новели.</p> <p>Роздуми про особисте щастя в новелі «Щастя». Образ оповідача. Роль описів природи. Особливості світобачення дитини в новелі «Сімонів батько». Образ Сімона у взаємодії з іншими персонажами. Реалістичне зображення дійсності,</p>	
--	---	--

	<p>психологізм. Особливості композиції новел Мопассана. Роль художніх деталей. ТЛ: ознаки новели, підтекст (поглиблення). МК: картини: Ж. Бастьєн-Лепаж «Сільське кохання» (1882); Г. Курбе «Селянка в хустці» (1848); Ж.-Ф. Мілле «Дорога до роботи» (1851–1853); телесеріал «Новели Гі де Мопассана» (реж. Д. Мальваль, Ж. Руффіо, Франція, 2007–2011). 1 сезон: новела «Ото: Батько і син».</p>	
	<p style="text-align: center;">Позакласне читання</p> <p>Павло Дерев'янка. Роман «Аркан Вовків». Павло Дерев'янка (нар. 1988) — український письменник-воїн, автор творів у жанрі фентезі. Альтернативна історична реальність у романі П. Дерев'янка «Аркан вовків». Характеристика головного героя Северина Чорнововка. Випробування, які долає герой. Проблеми дорослішання, дружби, кохання, честі та вибору. Роль діалогів у змалюванні персонажів. ТЛ: героїчне фентезі. МК: ілюстрації О. Сіненко (2025); відеозапис виконання народного танцю «Аркан», реж. О. Червоненко (2020).</p>	

Тема 3. «З кохання плакав я...» (Павло Тичина) (7 год)
 Ціннісні орієнтири: кохання, краса природи, вірність, доброта.

<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інтегрує інформацію з кількох джерел за тематикою для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]; • раціонально поєднує використання вербальних і невербальних засобів в умовах реалізації різних комунікативних стратегій, виявляючи мовну стійкість [12 МОВ 1.6.1-2]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту [12 МОВ 2.4.1-2]; • самостійно, зокрема на основі власного й чужого читацького досвіду, здійснює добір художніх текстів або медіатекстів із різних джерел для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб, вирішення спільних проблем, успішної самореалізації [12 МОВ 2.5.1-1]. 	<p>Павло Тичина. Ліричні вірші «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Гаї шумлять...».</p> <p>Павло Тичина (1891–1967) — український поет-новатор. Кларнетизм як світоглядно-естетична система П. Тичини. Гармонійне поєднання мотивів краси природи й кохання у віршах «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Гаї шумлять...». Оригінальність художніх засобів і віршової форми, багатство лексики, зокрема авторських неологізмів, музично-зображальних засобів. Образ ліричного героя.</p> <p>ТЛ: кларнетизм, імпресіонізм. МК: картини: П. Тичина «Автопортрет» (1922); К. Білокур «За селом» (1956); відеокліп пісні «Гаї шумлять» у виконанні гурту «Пиріг і Батіг», муз. М. Пирога (2016).</p>	<p>Обговорення настрою, почуттів, викликаних поетичним твором. Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове). Цитатний диктант. Читання віршів під фонову музику. Порівняння перекладів вірша (уривків). Прослуховування записів з авторським читанням поезій. Презентація власних поезій. Аналітично-синтетична робота з текстом новели (визначення специфіки сюжету, ролі позасюжетних елементів). Написання уривка художнього твору у формі щоденника або есе за проблемою, порушеною в новелі. Відгук у соцмережі про прочитаний художній твір.</p>
<p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • вибирає способи вдосконалення тексту за визначеними критеріями. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, 	<p>Володимир Винниченко. Новела «Момент».</p> <p>Володимир Винниченко (1880–1951) — український прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч. Оригінальне зображення щасливої миті життя двох подорожніх у новелі «Момент». Щирість та яскравість почуттів героїв. Поєднання елементів художніх</p>	

<p>послугуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1].</p>	<p>систем неоромантизму, символізму, імпресіонізму у творі. Психологізм. ТЛ: символізм. МК: картина В. Винниченка «Дівчина з квітами»; короткометражний фільм «Момент» (реж. О. Тесленко, Україна, 2014).</p> <p>Гійом Аполлінер. Ліричні вірші «Міст Мірабо», «Мене ти так і не вгадала...» <i>(переклад М. Лукаша).</i> Гійом Аполлінер (1880–1918) — французький поет-авангардист. Мотиви кохання,плинності часу, самотності, втрати у віршах «Міст Мірабо», «Мене ти так і не вгадала...». Художні новації поета. Сюрреалізм Г. Аполлінера. Особливість ліричного героя. Символіка образів. Верлібр у віршах Г. Аполлінера. ТЛ: сюрреалізм, верлібр. МК: картини: П. Пікассо «Портрет Гійома Аполлінера» (1913); С. Гординський «Міст на Сені» (1929); Р. Магріт «Закохані» (1928); А. Руссо «Муза й поет» (1909); С. Далі «Сталість пам'яті» (1931); відеокліп на пісню С. Вакарчука «Весна» (гурт «Океан Ельзи») (ремінісценції з вірша Г. Аполлінера «Міст Мірабо»).</p>	
---	---	--

Тема 4. «Війна — це проклята підлота й ганьба людства» (Михайло Яцків) (7 год)

Ціннісні орієнтири: історична пам'ять, людське життя, мир, рідний дім.

<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усно переказує текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити й особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1]; • виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні способи читання художнього тексту [12 МОВ 2.1.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації за тематикою художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту [12 МОВ 2.4.1-2]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / естетичні / прагматичні / історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема, медіатексту) за тематикою художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]. 	<p>Михайло Яцків. Новела «Гермес Праксителя». Михайло Яцків (1873–1961) — український письменник-модерніст. Війна як ганьба людства — провідний мотив психологічної новели «Гермес Праксителя». Роль діалогу як композиційного елемента твору. Лаконізм і виразність художніх засобів. ТЛ: психологічна новела (<i>повторення, поглиблення</i>). МК: скульптура Праксителя «Гермес із немовлям» (340 р. до н. е.); художній фільм «На західному фронті без змін» (реж. Е. Бергер, Німеччина, США, Велика Британія, 2022).</p> <p>Генріх Белль. Оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» (переклад Є. Горевої). Генріх Белль (1917–1985) — німецький письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури (1972), автор творів антинацистського спрямування, учасник Другої світової війни. Антивоєнна спрямованість оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Образ головного героя, його сприйняття війни. Символічний зміст назви твору.</p>	<p>Виразне читання художніх текстів. Переказ прочитаного від імені одного / однієї з героїв / героїнь твору. Аналітично-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, проблематики, особливостей композиції, жанру, художніх засобів). Цитатна характеристика головних героїв твору. Дослідження виражальних засобів прочитаного художнього тексту, визначення їхньої ролі. Обговорення настрою, почуттів від ліричного вірша. Характеристика образу ліричного героя / ліричної героїні. Створення ілюстрацій до художніх творів. Створення медіаконтенту до уроку (буктрейлер, мультимедійна презентація та ін.). Прослуховування записів з авторським читанням поезій. Написання есе.</p>
--	--	--

<p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]. 	<p>Образ школи як художньої моделі Третього Рейху. Значення художніх деталей для увиразнення авторської позиції. Засоби створення підтексту в оповіданні.</p> <p>ТЛ: ремінісценція, підтекст (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: картини: Ж.-Л. Давид «Леонід у Фермопілах» (1814); П. А. фон Феєрбах «Медея біля урни» (1873); Г. Ольде «Ніцше в 1899» (1899); статуя «Хлопчик, що виймає терня» (V ст. до н. е.); скульптурна композиція барельєфів «Фриз Парфенону» (443 і 438 рр. до Р. Х.); Тускуланський скульптурний бюст Юлія Цезаря (Туринський музей, Італія, 50–40 р. до Р. Х.); скульптурний бюст Марка Аврелія (Капітолійський музей, Рим, Італія, приблизно 161–180 рр. після Р. Х.); скульптурний бюст Цицерона (Палаццо Дукале, Мантуя, Італія, II ст. після Р. Х.).</p>	
	<p>Вікторія Амеліна. Ліричні вірші «Історія для повернення», «З днем пам'яті та примирення».</p> <p>Вікторія Амеліна (1986–2023) — українська письменниця, громадська діячка.</p> <p>Мотив російсько-української війни у віршах «Історія для повернення», «З днем пам'яті та примирення». Особливість ліричної героїні. Образ рідного дому в поезії «Історія для повернення». Вислів</p>	

	<p>«ніколи знову» як індикатор лицемірства російської імперської ідеології у вірші «З днем пам'яті та примирення».</p> <p>МК: картини М. Шкарупи «Евакуація» (2022), «Втеча» (2022); вірші у виконанні В. Амеліної (відео на ютуб-каналах «PEN-Ukraine» та «Дивіться, митець!»); відеокліп пісні «Додому» у виконанні гурту «Калуш», автори тексту В. Самолюк та О. Псюк, музики — В. Самолюк.</p>	
<p>Тема 5. «...Я вибираю красу» (Олександр Довженко) (11 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> рідна земля, пам'ять предків, повага до праці, духовний пошук.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • використовує доцільний спосіб фіксування усного тексту (медіатексту) за тематикою художнього тексту відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]; • раціонально поєднує використання вербальних і невербальних засобів в умовах реалізації різних комунікативних стратегій, виявляючи мовну стійкість [12 МОВ 1.6.1-2]. 	<p>Олександр Довженко. Кіноповість «Зачарована Десна».</p> <p>Олександр Довженко (1894–1956) — український письменник, кінорежисер. «Зачарована Десна» — маніфест величі та краси рідної землі. Автобіографічність кіноповісті. Морально-етичні проблеми, порушені у творі. Два ліричні герої: малий Сашко та зрілий митець Олександр Довженко.</p> <p>ТЛ: кіноповість.</p> <p>МК: картина А. Горської «Портрет Олександра Довженка» (1960-ті); проєкт «Тасмний щоденник Довженка» (6-й епізод мультсеріалу «Книга-мандрівка. Україна», 2019); документальний фільм «Роздуми після життя» (реж. М. Донець,</p>	<p>Прогнозування подій у художньому тексті. Визначення сюжетних ліній. Переказ фрагментів кіноповісті. Характеристика літературних героїв, зокрема й цитатна характеристика. Формулювання запитань (або створення завдань у тестовій формі) за змістом кіноповісті. Виразне читання художніх текстів. Літературний диктант. Перегляд фрагментів кінофільму. Визначення та характеристика художніх образів у ліричному творі. Характеристика ліричного героя. Створення партитури віршованих творів. Дослідження виражальних засобів художнього тексту.</p>

<p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]; • створює індивідуальний / колективний творчий продукт для самовираження, з використанням власного читацького досвіду [12 МОВ 2.7.1-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності відповідно до індивідуальних і суспільних потреб [12 МОВ 3.1.1-1]; • добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема, засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]; 	<p>1992); художній фільм «Зачарована Десна» (реж. Ю. Солнцева, 1964).</p> <p>Хуан Рамон Хіменес. Замальовки «Возик», «Квітка на узбіччі», «Хліб» з книжки «Платеро і я» (переклад Ю. Ананка).</p> <p>Хуан Рамон Хіменес (1881–1958) — іспанський поет, лауреат Нобелівської премії з літератури (1956).</p> <p>Поетична історія про ослика Платеро — оповідь про рідну землю, звичайних людей та буденні події маленького андалузького містечка. Мотиви гармонії людини та природи, можливості бачити красу в повсякденних речах,плинності часу, самотності. Багатство барв і звуків у поетичних замальовках. Погляд зацікавленого спостерігача, який у найпростіших і знайомих усім явищах зовнішнього світу знаходить несподівані зв'язки, невідомі грані. Прагнення до ідеальної, позачасової краси у творах Х. Хіменеса. Поєднання лаконізму й інтелектуальної глибини.</p> <p>МК: бронзова скульптура віслюка Платеро в парку Малаги (скульптор Хайме Фернандес Піментель, 1968); бронзова скульптура віслюка Платеро на площі Кабільдо в Магері (Іспанія).</p> <p>Василь Голобородько. Ліричні вірші «Грушка», «Я уплетений весь до нитки...».</p>	<p>Коментування власних відчуттів і вражень від тексту.</p> <p>Ілюстрування поезій, зокрема й за допомогою світлин і репродукцій картин, дібраних в інтернеті.</p> <p>Написання есе.</p>
---	---	--

<p>• спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1].</p>	<p>Василь Голобородько (нар. 1945 р.) — український поет-новатор, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка з літератури (1994). Неповторний художній світ В. Голобородька. Мотиви дитинства й рідного дому в поезії «Грушка». Особливості сприйняття природи ліричним героєм поезій «Я уплетений весь до нитки...». Метафоричність, персоніфікація у віршах В. Голобородька. Поєднання модерних експериментів із фольклорними мотивами. МК: картини: О. Шупляк «Груша» (2020); О. Кваша «Стежкою туди, де ще не була» (2017).</p>	
	<p style="text-align: center;">Позакласне читання</p> <p>Рей Дуглас Бредбері. Роман «Кульбабове вино» (переклад В. Митрофанова) або один із творів для додаткового читання. Рей Дуглас Бредбері (1920–2012) — американський письменник-фантаст. Автобіографічна основа роману «Кульбабове вино». Мотив ностальгії за минулим дитинством. Поєднання фантастичного й реального в романі. Образи головного героя роману — Дугласа та його дідуся. Символіка кульбабового вина.</p>	

Тема 6. «В мого роду — сто доріг...» (Іван Драч) (11 год)

Ціннісні орієнтири: рід, єдність людини та природи, ідентичність, моральність.

<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо проблеми, порушеної в художньому тексті [12 МОВ 1.6.1-1]; • переказує почутій або прочитаний художній текст у різний спосіб [12 МОВ 1.2.1-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • коментує та обговорює порушені в художньому творі проблеми, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції [12 МОВ 2.2.1-1]; • окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту [12 МОВ 2.4.1-2]; • самостійно здійснює добір художніх текстів для читання [12 МОВ 2.5.1-2]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти (медіатексти) різної тематики й обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації [12 МОВ 3.2.1-1]. 	<p>Іван Драч. «Балада роду», «Балада про соняшник».</p> <p>Іван Драч (1936–2018) — український поет, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка з літератури (1976). Метафоричне представлення картини світу в поезіях І. Драча, переплетення візуальних, слухових, дотикових образів. Мотив належності до роду у вірші «Балада роду». Мотив єднання людини та природи. Образ сонця і соняшника у вірші «Балада про соняшник».</p> <p>МК: картини К. Білокур «Соняшники» (1950), «Щастя» (1950).</p> <p>В'ячеслав Медвідь. Оповідання «Варчина коса» або один із творів для додаткового читання.</p> <p>В'ячеслав Медвідь (нар. 1951 р.) — український письменник-прозаїк, есеїст, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка з літератури (2003). Тема першого кохання в оповіданні «Варчина коса». Розкриття образу Варки у взаємодії з іншими персонажами твору. Роль діалогів і внутрішніх монологів у відтворенні переживань головної героїні оповідання. Коса як символ жіночої краси та долі. Особливості композиції —</p>	<p>Прогнозування подій у романі за його заголовком, ілюстрацією, уривком. Стислий усний переказ тексту або його частини. Аналітично-синтетична робота над текстом роману-фентезі (визначення теми, основної думки, сюжетних елементів). Характеристика поведінки та причин виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментування їхніх учинків і висловлювань. Гронування «Образ літературного героя». Висловлення своєї позиції щодо порушеної у творі проблеми. Створення власного медіатексту на основі прочитаного твору. Обговорення настрою, почуттів і думок від прочитаних творів. Виконання завдань на визначення теми й ідеї художнього твору, особливостей його композиції. Визначення ключових слів у художньому творі. Різні види читання (аналітичне, вибіркоче, повне, пошукове, мелодекламація). Відгук у соцмережі про прочитаний художній твір.</p>
--	--	---

<p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує знання з мови та літератури й комунікативний досвід під час створення текстів [12 МОВ 4.2.1]; • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]. 	<p>відсутність чітко визначеного початку, відкритий фінал твору. МК: ілюстрації О. Набоки (1990).</p> <p>Кадзуо Ішігуро. Роман «Клара і сонце» (переклад Г. Лелів). Кадзуо Ішігуро (нар. 1954 р.) — британський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури (2017). Художнє новаторство К. Ішігуро у висвітленні актуальних проблем сучасного глобалізованого світу. «Клара і сонце» як роман-антиутопія. Тема взаємодії людини та штучного інтелекту в романі. Проблеми пошуку ідентичності, вибору, відповідальності, стосунків батьків і дітей. Образи Клари та Джозі. Символіка образу сонця. Елементи наукової фантастики. ТЛ: роман-антиутопія. МК: гравюра Кацусіко Хокусай «Вранішня зоря в Ісава провінції Косю» із серії «Тридцять шість видів Фудзі» (1826–1833); картина Іто Дзякутю «Фенікс і сонце» із серії «Тварини й рослини рослинного саду» (1757–1770); художній фільм «Клара і сонце» (реж. Т. Вайтіті, США, 2025).</p>	
<p style="text-align: center;">Твори для додаткового читання</p> <p>Тема 1. З глибини віків.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. Шевченко «Плач Ярославни» • В. Малик «Черлені щити» • Дж. Р. Р. Толкін «Легенда про Сігурда і Гудрун» • С. Кінг «Стрілець» 		

Тема 2. «Єсть на світі доля...» (Тарас Шевченко).

- Т. Шевченко «Наймичка»
- Панас Мирний «Повія»
- І. Франко «Сойчине крило»
- Л. М. Олкотт «Маленькі жінки»
- М. Матіос «Мами»

Тема 3. «З кохання плакав я...» (Павло Тичина).

- В. Винниченко «Чорна пантера і Білий ведмідь»
- М. Рильський «Розмова з другом», «Серпень з вереснем стискають...»
- М. Дочинець «Швейна машинка “Singer”»
- П. Елюар «Свобода», «Земля вся синя, ніби апельсин...»
- Ф. С. Фіцджеральд «Великий Гетсбі»
- Ю. Іздрік «Інший», «Rattle», «Молитва»

Тема 4. «Війна — це проклята підлота й ганьба людства» (Михайло Яцків).

- О. Довженко «Україна в огні»
- Л. Якимчук «Повертання», «Розгортання» (із збірки «Абрикоси Донбасу»)
- Е. М. Ремарк «Три товариші»
- Т. Кініллі «Список Шиндлера»

Тема 5. «...Я вибираю красу» (Олександр Довженко).

- М. Дочинець «М'яч із неба»
- О. Лотоцька «Філологічний етюд»
- Я. Сайферт «Гора Ржип», «Пісенька для вербової сопілки»
- Т. Арgezі «Ліс дітей»

Тема 6. «В мого роду — сто доріг...» (Іван Драч).

- Н. Матолінець «Гессі»
- С. Лем «Соляріс»
- Р. Ріттз «Дім дивних дітей»
- К. Ішігуро «Не відпускай мене»

11 КЛАС

Орієнтовна кількість годин: *2 год* на тиждень; *70 год* на навчальний рік.

Література рідного краю — *2 год*.

Позакласне читання — *4 год*.

Очікувані результати навчання	Зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою [12 МОВ 1.1.1-1]; • застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснює вплив прочитаного художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної тематики (зокрема, конспекти) [12 МОВ 3.1.1-1]. 	<p style="text-align: center;">Вступ</p> <p>Автор–твір–читач: взаємодія, співтворчість. Світ читацьких уподобань.</p> <p>МК: пам'ятники: юному читачеві в Кошоктоні (скульптор А. Коттріл, 2004); Іванові Федорову у Львові (скульптор В. Борисенко, 1977); картина Т. Яблонської «Вдома за книгою» (1954).</p>	<p>Усне повідомлення з презентацією.</p> <p>Конспектування почутого.</p> <p>Створення списку рекомендованої художньої літератури на основі читацького досвіду.</p> <p>Вільне есе на тему «Читаючи, ви проживаєте кілька життів».</p>
<p>Тема 1. «У всякого своя доля...» (Тарас Шевченко) (10 год)</p> <p><i>Ціннісні орієнтири:</i> гідність, свобода, правда, соціальна справедливість.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; 	<p>Григорій Сковорода. Байки «Бджола та Шершень», «Ворона і Чиж»; ліричний вірш «Всякому місту — звичай і права...».</p> <p>Григорій Сковорода (1722–1794) — український мандрівний філософ, письменник.</p>	<p>Прослуховування фрагментів аудіоверсії художнього твору.</p> <p>Обговорення прослуханих фрагментів.</p> <p>Усний переказ художнього тексту.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • визначає мету, прями та приховані наміри автора усного повідомлення, за потреби використовуючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі, зокрема за особами [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми й змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p>	<p>Суперечність між трудовим способом життя і паразитичним існуванням — тема байки «Бджола та Шершень». Ідея «сродної праці» в образі Бджоли. Засудження паразитичного способу життя в образі Шершня. Особливість композиції байки: фабула (сюжет) і сила (мораль). Роль діалогу в композиції байки «Ворона і Чиж». Ідея визначення смислу життя людини за плодами, результатами праці, а не за зовнішніми якостями. Засудження та висміювання моральних суспільних вад у ліричному вірші «Всякому місту — звичай і права...».</p> <p>ТЛ: байка, алегорія (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: ілюстрації до байок Г. Сковороди Р. Романишин та А. Лесіва (у кн. «Байки харківські», 2019); аудіо- та відеозаписи байок «Ворона і Чиж», «Жайворонки» (Золочів.нет, 2024); документальний фільм «Великі українці — Григорій Сковорода» (реж. О. Лябах, 2008).</p> <hr/> <p>Тарас Шевченко. Послання «До Основ'яненка», поема «Сон» («У всякого своя доля...»), медитація «Мені однаково, чи буду...».</p> <p>Тарас Шевченко (1814–1861) — український поет, художник.</p> <p>«До Основ'яненка» — зразок романтизму в ранній творчості Т. Шевченка. Мотиви ностальгії за козацькою вольницею, втрати національних свобод, історичної пам'яті, ролі</p>	<p>Виразне читання художнього тексту за особами.</p> <p>Декламування поезій напам'ять.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, образної системи).</p> <p>Аналіз діалогів / монологів літературних персонажів: характеристика ситуації спілкування, мети й позицій мовців.</p> <p>Цитатні характеристики персонажів.</p> <p>Формулювання запитань, створення завдань у тестовій формі за змістом твору.</p> <p>Малювання ілюстрацій до прочитаних творів.</p> <p>Написання відгуку про прочитаний художній твір.</p> <p>Редагування власного чи колективного тексту.</p> <p>Дослідження виражальних засобів художнього тексту.</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби вираження мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико-естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2]; • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>поета в суспільстві. Послання як літературний жанр.</p> <p>Вірш «Мені однаково, чи буду...» (цикл «В казематі») — зразок медитації, філософських роздумів про долю України. Образ ліричного героя — патріота України, небайдужої до рідної землі людини. Автобіографічні мотиви поезії.</p> <p>Зображення справжньої суті російського імперського режиму в сатиричній поемі «Сон» («У всякого своя доля...»). Широка панорама життя в тогочасній Росії, прогнилої дворянської моралі, підневільного життя кріпаків. Сон як елемент композиції твору. Роль засобів сатири (іронія, сарказм, гротеск, карикатура, інвектива) у змалюванні образів російських царів: Петра І, Миколи І, цариці Катерини ІІ.</p> <p>ТЛ: сатирична поема, медитація, послання (поглиблення).</p> <p>МК: твір а capella — уривок із поеми «Сон», з «Пісенного “Кобзаря”», укладач П. Муравський (2017); ілюстрації до різних видань «Кобзаря»: В. Гарбуза (К.: Вид. центр «Просвіта», 2004); В. Касіяна, І. Марчука; уривок із серіалу «Гарас Шевченко. Заповіт» (кіностудія ім. О. Довженка, серія 4).</p>	
---	--	--

	<p>Шандор Петефі. Ліричні вірші «Проти королів», «Одкрій мені дорогу, доле». Шандор Петефі (1823–1849) — угорський поет, публіцист, революційний діяч сербського та словацького походження. Громадянські мотиви віршів Петефі. Волелюбний пафос. Особливості ліричного героя. Сатиричне зображення королів і заклик до повалення їхньої влади у вірші «Проти королів». Утвердження високого призначення поета у вірші «Одкрій мені дорогу, доле». Символізм образів Христа та Голгофи. МК: картина Ш. Петрича «Портрет Шандора Петефі» (1840).</p>	
<p>Тема 2. «Все шукатиму зірку провідну...» (Леся Українка) (11 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> краса, висока мрія, надія, вірність, духовний пошук.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • переказує художній текст, зважаючи на умови спілкування, запити й особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1]; • визначає мету усного повідомлення, за потреби використовуючи прийнятні 	<p>Леся Українка. Ліричний вірш «Contra spem spero!», драма-феєрія «Лісова пісня». Леся Українка (1871–1913) — українська письменниця, перекладачка. Вірш «Contra spem spero!» — життєве та творче кредо поетеси. Роль митця в суспільстві — провідний мотив твору. Заперечення тужливих настроїв, протиприродних молодості, утвердження оптимізму за будь-яких обставин. Ознаки неоромантизму в поезії. Зіставлення духовно-гармонійно-досконалого світу природи та дисгармонійно-обмеженого світу людини — основа конфлікту драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». Любовний трикутник Мавка — Лукаш —</p>	<p>Прослуховування фрагментів аудіоверсії художнього твору. Обговорення прослуханих фрагментів. Усний переказ художнього тексту або його фрагмента. Виразне читання художнього тексту. Коментування власних відчуттів і вражень від тексту (технології асоціативного грона, лінійки кольорів та ін.). Інценування уривків із драматичного твору. Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, образна система).</p>

<p>способи впливу на співрозмовника для порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1].</p> <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми й змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико- 	<p>Килина. Оспівування краси людських взаємин, пориву до щастя, незбагненої сили кохання; утвердження нетлінності душі, вічності, незнищенності світу — ідея драми-феєрії. Реальні та фантастичні дійові особи. Роль діалогів, монологів у розкритті образів. Драма-феєрія як літературний жанр.</p> <p>ТЛ: віршовий розмір (<i>поглиблення</i>), драма-феєрія.</p> <p>МК: фільм «Леся Українка» із серії «Обличчя історії» Ю. Шаповала; художній фільм «Лісова пісня» (реж. В. Івченко, кіностудія ім. О. Довженка, 1961); відеокліп Jerry Heill «Contra spem spero!» (2024); ілюстрації С. Караффи-Корбут до драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» (1963).</p> <p>Оскар Вайльд. Роман «Портрет Доріана Грея».</p> <p>Оскар Вайльд (1854–1900) — ірландський англійський письменник, філософ.</p> <p>Проблема краси й моралі в романі О. Вайльда «Портрет Доріана Грея». Особливості сюжету й композиції. Образи-символи. Еволюція головного героя. Філософські смисли роману. Естетизм О. Вайльда.</p> <p>ТЛ: естетизм.</p> <p>МК: ілюстрації до роману Г. Кіна (1925), С. Плутенка (1996), В. Єрка (2012); картина А. Олбрайта «Портрет Доріана Грея» (1943);</p>	<p>Аналіз діалогів / монологів літературних персонажів: характеристика ситуації спілкування, мети й позицій мовців.</p> <p>Пояснення теоретико-літературних понять, наведення прикладів.</p> <p>Створення цитатних характеристик літературних героїв.</p> <p>Формулювання запитань (або створення завдань у тестовій формі) за змістом роману, драми-феєрії.</p> <p>Цитатний, літературний диктант.</p> <p>Написання відгуку про прочитаний художній твір.</p> <p>Редагування власного чи колективного тексту.</p> <p>Написання есе.</p> <p>Участь в іграх, вікторинах (гра «Так — ні», «Упізнай літературного героя» та ін.).</p>
--	---	--

<p>естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2];</p> <ul style="list-style-type: none"> • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>художні фільми: «Портрет Доріана Грея» (реж. А. Левін, США, 1949); «Доріан Грей» (англ. Dorian Gray) (реж. О. Паркер, Велика Британія, 2009).</p>	
	<p style="text-align: center;">Позакласне читання</p> <p>Василь Думанський. Етюди «Я повернувся», «Не забудьмо про вікна...», «Коли копають картоплі».</p> <p>Василь Думанський (1950–1996) — український письменник, «сільський філософ». Патріотичний пафос, філософське спрямування поезій у прозі «Я повернувся», «Не забудьмо про вікна...». Нюхові й зорові образи у творі «Коли копають картоплі».</p> <p>ТЛ: поезія в прозі.</p> <p>МК: картини: С. Васильківський «Український пейзаж» (1901); Г. Чернявський «Місячна ніч» (1965).</p>	

Тема 3. «Захочеш і будеш...» (Олег Ольжич) (7 год)

Ціннісні орієнтири: гідність, сила духу, цінність і неповторність кожної людини як особистості, доброта.

<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • інтегрує інформацію з кількох джерел (художніх текстів, медіатекстів) для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]; • визначає мету, прями та приховані наміри автора художнього тексту [12 МОВ 1.4.2-1]; • окреслює власну позицію щодо почутого художнього тексту, ураховуючи її подібність чи відмінність із позиціями інших [12 МОВ 1.5.2-1]. 	<p>Олег Ольжич. Ліричні вірші «Захочеш і будеш...», «Скільки сонця ллється на землю...».</p> <p>Олег Ольжич (1907–1944) — український поет, політичний діяч, археолог, представник «празької школи» поетів. Ідея людської волі та сили духу, віри в себе та боротьби за власні ідеали — основа вірша О. Ольжича «Захочеш і будеш...». Мотив внутрішнього вибору людини, від якого залежить її життя. Причетність людини до минулого, життєствердний пафос у ліричному вірші «Скільки сонця ллється на землю...». Ознаки неокласицизму в поезії.</p> <p>МК: поезії О. Ольжича у виконанні І. Скаржинця (відеозапис).</p>	<p>Створення партитури віршованого тексту. Декламація віршованих творів. Співвіднесення змісту твору з історичним контекстом. Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення мотивів лірики, ідеї, проблематики, виражальних засобів). Літературний, цитатний диктант. Письмовий коментар щодо розуміння почуття ліричного героя на певному історичному етапі (на прикладі поезій О. Ольжича). Створення власного медіатексту на основі прочитаного, зокрема з використанням комп'ютерних програм. Створення завдань у тестовій формі за змістом прочитаних художніх творів. Написання роздуму. Редагування самостійно створеного тексту. Створення ілюстрацій до ліричних творів. Участь в іграх, вікторинах (гра «Так — ні», «Відгадай твір» та ін.).</p>
<p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах проблем, використовуючи суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]; • застосовує різні способи читання художніх текстів для задоволення читацьких потреб [12 МОВ 2.1.1-1]; 	<p>Чеслав Мілош. «Пісенька про кінець світу», ліричний вірш «Про янголів» (переклад С. Жадана).</p> <p>Чеслав Мілош (1911–2004) — польський поет, прозаїк, лауреат Нобелівської премії з літератури (1980), Праведник світу. Історичний контекст віршів Ч. Мілоша. Мотив апокаліпсису, неспроможності людства та культури протистояти злу у вірші «У день кінця світу». Роль рефрену у вірші. Осмислення призначення людини у вірші «Про янголів». Образ янгола. Філософська глибина</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]; • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (зокрема, художні тексти, медіатексти) для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]. 	<p>віршів Ч. Мілоша. Лаконізм і виразність образів.</p> <p>ТЛ: мотив (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: «Пісенька про кінець світу» у виконанні С. Жадана (відеозапис).</p> <p>Олена Пшенична. Оповідання «Золота осінь».</p> <p>Олена Пшенична (нар. 1985 р.) — українська письменниця, журналістка.</p> <p>Цінність життя і часу в ліричному оповіданні О. Пшеничної «Золота осінь». Філософське спрямування оповіді. Зорові образи твору. Художні особливості поезії в прозі.</p> <p>ТЛ: поезія в прозі (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: концерт В. Моцарта № 21 для фортепіано з оркестром (частина 2); картина М. Бурачека «Золота осінь» (1916).</p>	
<p>Тема 4. «Я чекаю того розцвіту душі...» (Ольга Кобилянська) (12 год)</p> <p><i>Ціннісні орієнтири:</i> дружба, творчість, права та свободи, освіта.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • переказує художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити й 	<p>Ольга Кобилянська. Новела «Valse melancolique».</p> <p>Ольга Кобилянська (1863–1942) — українська письменниця, модерністка.</p> <p>Образи жінок-інтелектуалок — піаністки Софії, учительки Марти та художниці Ганнусі — у новелі О. Кобилянської «Valse melancolique». Глибокий психологізм твору.</p> <p>Ознаки символізму як течії модернізму.</p> <p>ТЛ: символізм (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: картина О. Новаківського «Музика»; вальс Шопена № 20, етюд № 21 та № 24;</p>	<p>Прослуховування фрагментів аудіоверсії художнього твору.</p> <p>Обговорення прослуханих фрагментів.</p> <p>Усний переказ художнього тексту або його фрагмента.</p> <p>Виразне читання художнього тексту.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції).</p> <p>Аналіз діалогів / монологів літературних персонажів: характеристика ситуації спілкування, мети й позицій мовців.</p>

<p>особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, за потреби використовуючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми та змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. 	<p>кінофільм «Вальс меланхолійний» (реж. Б. Савченко, 1990).</p> <p>Ісмаїл Гаспринський. Оповідання «Непокірлива». Ісмаїл Гаспринський (1851–1914) — кримськотатарський просвітитель і письменник. Права жінки та вміння їх захищати — головна проблема оповідання І. Гаспринського «Непокірлива». Мусульманські традиції і звичаї. Характеристика героїв / героїнь твору. МК: картини: С. Куртджеміль «Магія кольору»; Е. Османова «Подруги».</p> <p>Елена Ферранте. Роман «Моя неймовірна подруга» (переклад Л. Котляр). Елена Ферранте (нар. 1943 р.) — італійська письменниця. «Моя неймовірна подруга» — драматична історія про дорослішання та пошук власної ідентичності на тлі суспільних змін. Теми бідності, освіти, патріархального тиску, особистих амбіцій у романі. Динаміка стосунків між дівчатами — сором'язливою Еленою та бунтаркою Лілою. МК: серіал «Моя геніальна подруга» (реж. С. Костанцо, Л. Біспурі, Д. Лукетті, Італія, 2018–2024); світлини американського фотографа Д. Сеймура (із серії «Європа, Італія. Неаполь. 1948–1950 рр.»): «Троє підлітків», «Діти на сходах», «Хлопчик-чоботар», «Дівчинка, що сумує», «Дівчата в початковій школі», «Початкова школа».</p>	<p>Формулювання запитань (або створення завдань у тестовій формі) за змістом кіноповісті. Написання відгуку про прочитаний художній твір. Редагування власного чи колективного тексту. Дослідження виражальних засобів художнього тексту.</p>
--	---	---

<p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико-естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2]; задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>Андрій Любка. Оповідання «Запах у лабіринті». Андрій Любка (нар. 1987 р.) — український письменник, перекладач. «Запах у лабіринті» — психологічне оповідання про потребу й пошуки справжнього кохання. Образ оповідача-аспіранта. Очікування справжнього кохання, книжки в житті людини — провідні мотиви твору. Легкий стиль написання, самоіронія героя у внутрішніх переживаннях. МК: картини: Ф. Кричевський «Кохання» (1927); Г. Клімт «Поцілунок» (1909).</p>	
<p>Тема 5. «Людина нібито не літає... А крила має...» (Ліна Костенко) (10 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> патріотизм, національна гідність, історична пам'ять, вірність у коханні, стосунки в сім'ї, турбота про дітей, правда.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; переказує художній текст (медіатекст), зважаючи на умови спілкування, запити й особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1]; інтегрує інформацію з кількох джерел (художніх текстів, медіатекстів) для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]; 	<p>Ліна Костенко. Ліричний вірш «Крила»; роман у віршах «Маруся Чурай». Ліна Костенко (нар. 1930 р.) — українська поетеса-шістдесятниця, лауреатка Державної премії України ім. Т. Шевченка (1987). Ідея духовного наповнення людини, її окриленість у вірші «Крила». Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Проблеми митця і суспільства, індивідуальної свободи людини. Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. ТЛ: роман у віршах. МК: картина В. Орловського «Літній день в Україні» (1982); ліричний вірш «Крила» у</p>	<p>Аудіювання прослуханого тексту. Усний вибірковий переказ художнього тексту. Читання (вибіркове, пошукове). Створення художньої партитури віршованого тексту. Декламація віршованих творів. Пояснення теоретико-літературних понять, наведення прикладів. Співвіднесення змісту твору з історичним контекстом. Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції).</p>

<ul style="list-style-type: none"> • визначає мету, прями та приховані наміри автора художнього тексту [12 МОВ 1.4.2-1]; • окреслює власну позицію щодо почутого художнього тексту, урахувавши її подібність чи відмінність із позиціями інших [12 МОВ 1.5.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні способи читання художніх текстів для задоволення читацьких потреб [12 МОВ 2.1.1-1]; • визначає і коментує проблеми, порушені в одному чи кількох художніх текстах, зважаючи на контекст (культурний, соціальний, особистісний) [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 1.1-1]; • добирає комунікативно доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]; • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (зокрема художні тексти, медіатексти) для 	<p>виконанні Б. Ступки; пам'ятник Марусі Чурай у Полтаві (скульптор Д. Коршунов, 2006).</p> <p>Григорій Тютюнник. Новела «Три зозулі з поклоном». Григорій Тютюнник (1931–1980) — український письменник-шістдесятник, лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка (1989). Тема любовного трикутника в новітній інтерпретації. Зміщення часових площин як композиційна особливість новели «Три зозулі з поклоном». Роль художньої деталі в розкритті характерів. ТЛ: художня деталь (<i>поглиблення</i>). МК: документальний фільм «Григорій Тютюнник. Доля» (реж. О. Рябокриса, Національна телекомпанія України, 2014); триптих Ф. Кричевського «Життя» (1927).</p> <p>Габріель Гарсія Маркес. Оповідання «Стариган із крилами» (<i>переклад М. Жердинівської</i>). Габріель Гарсія Маркес (1927–2014) — колумбійський письменник-прозаїк, журналіст, видавець і політичний діяч, лауреат Нобелівської премії з літератури (1982), представник «магічного реалізму». Зображення морального занепаду людства. Образ янгола як символ духовного відродження. Філософська глибина твору. Ознаки «магічного реалізму» в оповіданні «Стариган із крилами». ТЛ: магічний реалізм.</p>	<p>Створення цитатних характеристик літературних героїв / героїнь. Робота з множинним текстом. Створення завдань у тестовій формі за змістом прочитаних художніх творів. Створення власного медіатексту на основі прочитаного, зокрема з використанням комп'ютерних програм. Написання роздуму. Редагування самостійно створеного тексту. Створення ілюстрацій до ліричних творів. Участь в іграх, вікторинах (гра «Так — ні», «Упізнай літературного героя», «Відгадай твір» та ін.).</p>
--	---	--

<p>мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1].</p>	<p>МК: ілюстрації Д. Зінчука (2014), П. Кучинського «Корисний»; кліп «Losing My Religion» («Втрачаю свою віру, втрачаю терпець») — пісня американської рок-групи R.E.M., 1991 (візуальні образи за оповіданням Г. Маркеса «Стариган із крилами»); короткометражний художній фільм «Пересохла земля» (реж. Т. Томенко, Україна, 2024) (за оповіданням Г. Маркеса «Стариган із крилами»).</p>	
	<p>Катерина Бабкіна. Оповідання «Костя». Катерина Бабкіна (нар. 1985 р.) — сучасна українська письменниця, перекладачка, сценаристка. Тема щастя в оповіданні К. Бабкіної «Костя». Людське життя, що залишає по собі любов. Спогади як композиційний елемент твору. МК: картина Н. Гізіса «Дід і внук» (1882).</p>	
<p>Тема 6. «Любов варта всього...» (Сергій Жадан) (7 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> любов, милосердя, гідність, чесність, риси характеру, стиль приватного життя.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає невідповідність між вербально та невербально вираженим змістом художнього та медіатексту [12 МОВ 1.1.3-3]; • виокремлює відповідно до змінюваних цілей інформацію з одного або кількох джерел для ефективної комунікації [12 МОВ 1.3.1-1]; • визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості 	<p>Сергій Жадан. Ліричні вірші «Пливи, рибо, пливи...», «За хвилину до того, як випаде дощ...». Сергій Жадан (нар. 1974 р.) — український письменник, перекладач, музикант. Мотиви життя і смерті, кохання, пошуку себе в поезії «Пливи, рибо, пливи...». Музикальність твору. Емоційний стан ліричного героя в поезії «За хвилину до того, як випаде дощ...». МК: пісня «Пливи, рибо, пливи» у виконанні Л. Коллер (гурт «Колір»).</p>	<p>Аудіювання з наступним тестуванням на основі почутого й побаченого. Усний вибірковий переказ оповідання. Визначення ступеня достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації, отриманої з різних джерел. Усна характеристика емоційного стану ліричного героя.</p>

<p>почутої інформації, отриманої з різних джерел [12 МОВ 1.5.1-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> • передбачає емоційну реакцію слухача в різних ситуаціях спілкування для зниження або підвищення рівня емоційності [12 МОВ 1.7.1-1]; • вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту й інших характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід [12 МОВ 2.3.1-1]; • визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, соціокультурної неупередженості інформації, отриманої з різних текстів [12 МОВ 2.4.1-1]; • обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-3]; • застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів, 	<p>Тумас Йоста Транстремер. Поезії «Романські арки» (переклад Д. Суворова), «Алегро» (переклад Т. Непиненко).</p> <p>Тумас Йоста Транстремер (1931–2015) — шведський поет, перекладач, професійний піаніст, лауреат Нобелівської премії з літератури (2011).</p> <p>Роздуми про високе призначення людини у віршах «Романські арки», «Алегро». Глибокі смисли та лаконізм лірики поета. Оригінальність візуальних і звукових образів. Одночасне перебування ліричного героя в емпіричному й духовному вимірах.</p> <p>ТЛ: вільний вірш (<i>повторення, поглиблення</i>).</p> <p>МК: музичні твори: Й. Гайдн «Alegro moderato» із сонати «До-мажор»; церковні споруди: Санта-Марія-делла-Паче (м. Рим, Італія); Нотр-Дам-ля-Гранд (м. Пуатьє, Франція).</p>	<p>Дискусія за проблемним питанням із прогнозуванням емоційної реакції її учасників.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з кількома текстами (визначення головної думки, комунікативного завдання текстів, спільного й відмінного в них).</p> <p>Інтерпретація прочитаного тексту (зокрема, проєціювання емоційно-чуттєвого досвіду ліричних героїв / героїнь поетичних творів).</p> <p>Аналізування прочитаного тексту.</p> <p>Обґрунтування перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів для досягнення особистісно та суспільно значущих цілей.</p> <p>Конспектування прочитаного.</p> <p>Виразне читання поетичних творів.</p> <p>Письмова взаємодія з іншими в цифровому просторі.</p> <p>Творче письмо з редагуванням.</p> <p>Використання творів мистецтва для комунікування з іншими особами.</p> <p>Спостереження за художнім мовленням за визначеними ознаками.</p>
	<p>Позакласне читання</p> <p>Хуліо Кортасар. Оповідання «Кінець гри» (переклад Ю. Покальчука) або один із творів для додаткового читання.</p> <p>Хуліо Кортасар (1914–1984) — аргентинський письменник, представник «магічного реалізму».</p> <p>Тема ілюзорності кохання в оповіданні Х. Кортасара «Кінець гри». Мотив гри. Переплетіння реального з уявним, побутового та магічного в оповіданні. Образи Летісії та її сестер. Динамізм розгортання подій. Роль</p>	

<p>використовуючи візуальні та вербальні засоби [12 МОВ 2.6.1-1].</p> <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію [12 МОВ 3.2.2-1]; • розпізнає небезпечні прояви (зокрема, маніпулятивні) у цифровому середовищі та протидіє їм [12 МОВ 3.2.3-1]; • обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]; • усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, коментує виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]; • застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]. 	<p>парадоксу в ідейно-художній системі твору. Залучення читача до співтворчості.</p> <p>ТЛ: парадокс (літературний прийом).</p> <p>МК: картина С. Далі «Похмура гра» (1929).</p>	
<p>Твори для додаткового читання</p> <p>Тема 1. «У всякого своя доля...» (Тарас Шевченко).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Л. Глібов. Байки «Зозуля і Півень», «Свиня», «Квіти» • П. Куліш «Чорна рада» • Б. Паскаль. Афоризми з книжки «Думки» • Д. Костолані «Нерон, кривавий поет» • Ю. Андрухович «Балада повернення», «Україна ж — це країна бароко...» <p>Тема 2. «Все шукатиму зірку провідну...» (Леся Українка).</p>		

- Марко Вовчок «Інститутка»
- М. Старицький «Облога Буші»
- М. Емінеску «Лучафер»
- Г. Сенкевич «Вогнем і мечем»

Тема 3. «Захочеш і будеш...» (Олег Ольжич).

- М. Кіяновська «Я виросту і стану просто татом...», «Я би вмерла на вулиці цій...» (з книжки «Бабин Яр. Голосами»)
- А. Дронь «Господь окопний»
- І. Роздобудько «Неймовірна. Ода до радості»
- Е. Дорр «Все те незрима світло»
- О. Теліга «Мужчинам», «Літо»

Тема 4. «Я чекаю того розцвіту душі...» (Ольга Кобилянська).

- Х. Алчевська «Асан і Зейнеп»
- Е. Ожешко «Добра пані»
- С. Унсет «Крістін, донька Лавранса». Книга перша: «Вінець»

Тема 5. «Людина нібито не літає... А крила має...» (Ліна Костенко).

- В. Симоненко «Я...»
- Е. Гемінгвей «Старий і море»
- Кобо Абе «Людина-коробка»

Тема 6. «Любов варта всього...» (Сергій Жадан).

- О. Осійчук «Абрикосова книгарня»
- Дж. Грін «Провина зірок»
- І. Альенде «Дім духів»

12 КЛАС

Орієнтовна кількість годин: **2 год** на тиждень; **70 год** на навчальний рік.

Література рідного краю — **2 год**.

Позакласне читання — **4 год**.

Очікувані результати навчання	Зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
<p>Тема 1. Тіні забутих предків (11 год)</p> <p><i>Ціннісні орієнтири:</i> служіння народу, справедливість, пам'ять предків, вірність у коханні.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає тексти, зокрема медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання текстів у друкованому та цифровому форматі [12 МОВ 2.1.1-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. 	<p>Вступ. Діалог культур у світовій літературі: взаємовплив і збагачення. Українська сучасна література в контексті світової.</p> <p>МК: твір для хору «Щедрик» Миколи Леонтовича; скульптура «Мойсей» Мікеланджело Буонарроті; скульптура «Гермес із немовлям Діонісом» Праксітеля; поема «Енеїда» Вергілія.</p>	<p>Аудіювання навчально-наукового тексту. Зіставлення мистецьких творів різних народів світу.</p> <p>Читання та аналіз тексту.</p> <p>Створення списку вершинних творів української та зарубіжної літератури.</p>
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, за потреби використовуючи прийнятні способи впливу 	<p>Іван Франко. Ліричні вірші «Чого являєшся мені у сні?..», «Хоч ти не будеш цвіткою цвісти...». Поема «Мойсей».</p> <p>Іван Франко (1856–1916) — український письменник, драматург, перекладач, публіцист, фольклорист, літературознавець.</p> <p>Ознаки неоромантизму в ліричному вірші «Чого являєшся мені у сні?..». Мотив нерозділеного кохання. Сповідь ліричного героя як композиційна особливість вірша, тавтологія. Ідея туги за втраченою коханою в ліричному вірші</p>	<p>Прослуховування фрагментів аудіоверсії художнього твору.</p> <p>Обговорення прослуханих фрагментів.</p> <p>Формулювання запитань для уточнення інформації.</p> <p>Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі.</p> <p>Усний переказ художнього тексту.</p> <p>Виразне читання художнього тексту за особами.</p>

<p>на співрозмовника для порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1].</p> <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі, зокрема за особами [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми та змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико-естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2]; 	<p>«Хоч ти не будеш цвіткою цвісти...». Роль заперечних порівнянь, анафори, епітетів, метафор, порівнянь у розкритті мотивів поезії. «Мойсей» — філософська поема-притча. Проблема формування української нації. Ідея служіння пророка народові в поемі. Образ Мойсея.</p> <p>ТЛ: філософська поема, притча, неоромантизм (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: проєкт «Співані вірші», «Хоч ти не будеш цвіткою цвісти...» (2025); пісня В. Козловського «Знаєш» (2016); скульптура «Мойсей» Мікеланджело Буонарроті.</p> <p>Михайло Коцюбинський. Повість «Тіні забутих предків».</p> <p>Михайло Коцюбинський (1864–1913) — український прозаїк-модерніст. Повесть «Тіні забутих предків» — романтична історія кохання українських Ромео і Джульєтти. Джерела повісті. Батьки і діти, віра в Бога, кохання та сімейні стосунки, ворогування родів, гармонія людини й природи, життя і смерть — основні проблеми твору. Ознаки імпресіонізму в повісті.</p> <p>ТЛ: імпресіонізм (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: картини: В. Ван Гог «Соняшники» (1887–1889); Е. Дега «Сині танцівниці» (1897); К. Моне «Імпресіо. Схід сонця» (1872); художній фільм «Тіні забутих предків» (реж. С. Параджанов, 1964).</p> <p>Карел Чапек. Апокрифи «Вечір Пілата», «П'ять хлібів» (<i>переклад В. Лисенка</i>).</p>	<p>Декламування поезій напам'ять.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, система образів).</p> <p>Аналіз діалогів / монологів літературних персонажів: характеристика ситуації спілкування, мети й позицій мовців.</p> <p>Цитатні характеристики персонажів.</p> <p>Формулювання запитань, створення завдань у тестовій формі за змістом твору.</p> <p>Створення ілюстрацій до прочитаних творів.</p> <p>Зіставлення мистецьких творів: повісті та художнього кінофільму.</p> <p>Написання відгуку про прочитаний художній твір, переглянутий художній фільм.</p> <p>Написання есе.</p> <p>Редагування власного чи колективного тексту.</p> <p>Дослідження виражальних засобів художнього тексту.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>Карел Чапек (1890–1938) — чеський письменник, перекладач.</p> <p>Тема взаємодії високого і буденного в оповіданнях К. Чапека. Використання християнських мотивів та образів. Образ Пілата в оповіданні «Вечір Пілата». Антитеза <i>пророк і натовп</i> в оповіданні «П'ять хлібів». Критика обивательської філософії. Особливості сатири К. Чапека.</p> <p>ТЛ: апокриф, біблійний мотив (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: картини: М. Мункачі «Ессе Ното» (1896); А. Чезарі «Ессе Ното» (між 1860 і 1880); Ж.-Фр. Мілле «Збирачки хлібних колосків» (1857).</p> <p>Дзвінка Матіяш. Оповідання «Він і вона». Дзвінка Матіяш (нар. 1978 р.) — українська письменниця, перекладачка, редакторка. Оповідання Дз. Матіяш «Він і вона» — зворушлива історія кохання, подана в одній зустрічі двох людей, де читач може впізнати себе. Роль діалогів, внутрішніх монологів у розкритті почуття кохання.</p> <p>МК: соната для фортепіано № 14 Л. Бетховена; картина В. Максимовича «Поцілунок» (1913).</p>	
<p align="center">Тема 2. «Місто все ж не таке велике, щоб можна було розминутись із людьми» (Валер'ян Підмогильний) (11 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> національна гідність, історична пам'ять, свобода, уміння відстояти власну думку.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; 	<p>Микола Куліш. Комедія «Мина Мазайло». Микола Куліш (1892–1937) — український драматург. Жанрові особливості комедії М. Куліша «Мина Мазайло». Художнє відображення українізації у 20-х роках ХХ ст.</p>	<p>Прослуховування фрагментів аудіоверсії художнього твору. Обговорення прослуханих фрагментів. Усний переказ художнього тексту або його фрагмента.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]; • переказує художній текст, зважаючи на умови спілкування, запитує й особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1]; • визначає мету усного повідомлення [12 МОВ 1.4.2-1]; • окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення, враховуючи її подібність чи відмінність із позиціями інших, а також переваги своєї позиції [12 МОВ 1.5.2-2]; • виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]. 	<p>Розвінчання національної байдужості, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння.</p> <p>ТЛ: комедія.</p> <p>МК: художній фільм «Мина Мазайло» (реж. С. Проскурня, кіностудія «Укртелефільм», 1991).</p> <p>Валер'ян Підмогильний. Роман «Місто». Валер'ян Підмогильний (1901–1937) — український письменник, перекладач. Жанрові ознаки урбаністичного роману В. Підмогильного «Місто». Тема підкорення міста молодою людиною. Еволюція образу Степана Радченка. Жіночі образи твору (Надійка, Тамара Василівна, Зоська, Рита). Образ міста в романі.</p> <p>ТЛ: урбаністичний роман.</p> <p>МК: кінохроніки Києва 1920-х років (2024, ютуб-канал Д. Горбатюка).</p>	<p>Виразне читання художнього тексту (вибіркове, пошукове).</p> <p>Коментування власних відчуттів і вражень від тексту (технології асоціативного грона, лінійки кольорів та ін.).</p> <p>Усна характеристика емоційного стану літературного персонажа на основі прослуханого тексту.</p> <p>Інценування уривків із драматичного твору.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, система образів).</p> <p>Аналіз діалогів / монологів літературних персонажів: характеристика ситуації спілкування, мети й позицій мовців.</p> <p>Пояснення теоретико-літературних понять, наведення прикладів.</p> <p>Створення цитатних характеристик літературних героїв / героїнь.</p> <p>Диспут за проблемою, порушеною в художньому творі («Степан Радченко підкорив місто чи місто його поглинуло?»).</p> <p>Формулювання запитань (або створення завдань у тестовій формі) за змістом роману, драми-фесрії.</p> <p>Цитатний, літературний диктант.</p> <p>Написання відгуку про прочитаний художній твір, переглянуту виставу.</p> <p>Редагування власного чи колективного тексту.</p>
<p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різноманітні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1]; 	<p>Ернест Гемінгвей. Оповідання «Кішка на дощі» (переклад В. Митрофанова).</p> <p>Ернест Гемінгвей (1899–1961) — американський письменник і журналіст, лауреат Нобелівської премії з літератури (1954).</p> <p>Тема відчуженості та самотності людини в оповіданні Е. Гемінгвея «Кішка на дощі». Внутрішній конфлікт головної героїні. Утвердження важливості особистісної ідентичності та свободи. Особливості індивідуального стилю Е. Гемінгвея. Роль художніх деталей, діалогів.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми та змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико-естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2]; • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>ТЛ: підтекст (<i>повторення, поглиблення</i>).</p> <p>МК: картини: Е. Хоппер «Кімната в готелі» (1931); Дж. Гросс «Людина, що тужить за коханням» (1916); фортепіанна композиція Е. Саті «Гімнопедія № 1» (1888).</p> <p>Євгенія Кононенко «Весняний київський сонет». Євгенія Кононенко (нар. 1959 р.) — українська письменниця, перекладачка. «Весняний київський сонет» — відображення таємничих старих вуличок, дорогих куточків Києва, поєднане зі спогадами про особисті пережиті почуття на перетині тяжких епох. Струнка форма сонету — засіб для посилення внутрішнього стану душі ліричної героїні.</p> <p>МК: картини: Ю. Вакуленко «Таємничий нічний Поділ» (2014); Т. Яблонська «Зима в Старому Києві» (1976); А. Криволап «Вечір. Оперний театр» (1974).</p>	<p>Написання есе, твору-роздуму. Добір ілюстрацій, музичного оформлення для супроводу власного висловлення щодо прочитаного / переглянутого. Участь в іграх, вікторинах (гра «Так — ні», «Упізнай літературного героя» та ін.).</p>
--	---	---

Тема 3. «Ти поклоняйся лиш землі, землі стобарвній...» (Богдан-Ігор Антонич) (6 год)

Ціннісні орієнтири: єдність із природою, любов до рідної землі, доброта, цінність родини.

Усно взаємодіє:

- слухає художні тексти та медіатексти, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1];
- застосовує різноманітні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1];
- переказує художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити й особливості цільової аудиторії та власні потреби [12 МОВ 1.2.1-1];
- визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, за потреби використовуючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1].

Працює з текстом:

- вільно застосовує різні способи читання художніх текстів у друкованому та цифровому форматі [12 МОВ 2.1.1-1];
- коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1];
- розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу художнього тексту [12 МОВ 2.2.2-1];

Богдан-Ігор Антонич. Ліричні вірші «Вишні», «Зелена Євангелія».

Богдан-Ігор Антонич (1909–1937) — український поет, літературознавець, перекладач.

Краса природи рідного краю навесні — провідний мотив вірша «Вишні». Роль ремінісценції (вірш Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати») у розкритті ідеї поезії. Жанрові особливості поезії «Зелена Євангелія». Нерозривний зв'язок людини з природою, її краса — основні мотиви поезії. Ліричний герой — творча особистість. Символіка кольорів.

МК: фільм «Богдан-Ігор Антонич» із серії «Відомі львів'яни» (2021, ютуб-канал «Перший західний»).

Рюноске Акутагава. Новела «Ніс» (переклад І. Дзюби).

Рюноске Акутагава (1892–1927) — японський письменник.

Дослідження природи людського марнославства, гордині та залежності від чужої думки в новелі «Ніс». Переосмислення в новелі відомого японського сюжету з «Повістей давніх і теперішніх» (XII ст.). Образ буддійського монаха Дзенті Найгу. Засоби комічного у творі.

ТЛ: сатира (повторення).

Створення художньої партитури віршованого тексту.

Декламація віршованих творів.

Співвіднесення змісту твору з історичним контекстом.

Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення мотивів лірики, ідеї, проблематики, виражальних засобів).

Літературний, цитатний диктант.

Створення власного медіатексту на основі прочитаного, зокрема з використанням комп'ютерних програм.

Створення завдань у тестовій формі за змістом прочитаних художніх творів.

Написання роздуму.

Створення ілюстрацій до ліричних творів.

Редагування самостійно створеного тексту.

Участь в іграх, вікторинах (гра «Так — ні», «Відгадай твір» та ін.).

<ul style="list-style-type: none"> • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / історико-культурні особливості форми та змісту художнього тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • творчо самовиражається, використовуючи набутий читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; • добирає доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно досліджує мовлення (художні тексти, медіатексти) з урахуванням етико-естетичного та соціально-історичного аспектів [12 МОВ 4.1.2]; • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>МК: картини Р. Магрітта «Лампа філософа» (1936), «Син людський» (1964).</p> <p style="text-align: center;">Позакласне читання</p> <p>Тарас Прохасько. Оповідання «...БотакЄ...» або один із творів для додаткового читання. Тарас Прохасько (нар. 1968 р.) — український письменник, журналіст, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (2020). Тема оповідання «...БотакЄ...» — філософське осмислення життя героя, його родинного коріння в спогадах, тісно пов'язаних з «еволюцією власного уявлення про ідеальну зиму», про зникнення страху. Спогади на тлі пейзажних, філософських, ліричних відступів.</p> <p>МК: аудіокнига «БотакЄ» (https://4read.org).</p>	
<p>Тема 4. «Навчила дітей, як на світі по совісті жити...» (Борис Олійник) (11 год)</p> <p><i>Ціннісні орієнтири:</i> материнська любов, турбота про дитину, стосунки в сім'ї, подружня вірність.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає різну за обсягом інформацію, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • переказує художній текст або медіатекст, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.2.1-1]; 	<p>Улас Самчук. Роман «Марія». Улас Самчук (1905–1987) — український письменник, журналіст, публіцист. Роман «Марія» — художній документ про життя селянської родини в Україні в умовах тоталітаризму. Образ Марії, її символічний зміст і спорідненість із біблійними образами.</p>	<p>Прослуховування відеолекції. Усний переказ художнього тексту (медіатексту). Виклад почутої інформації з кількох джерел у формі тез. Виписування з тексту цитат, що передають основну думку прочитаного тексту.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • інтегрує інформацію з кількох джерел для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]; • виокремлює та послідовно розрізняє в почутому тексті факти та судження [12 МОВ 1.4.3-1]; • виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів [12 МОВ 2.1.1-1]; • пояснює вплив прочитаного тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]; • створює індивідуальний або колективний творчий продукт для самовираження, використовуючи власний читацький досвід [12 МОВ 2.7-1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб, на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]; • представляє створені тексти в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]; 	<p>Утвердження високих моральних якостей українського народу, осуд тих, хто зрікається свого роду, нації. Пейзажні картини й художні деталі, їхня роль у творі.</p> <p>ТЛ: роман-хроніка.</p> <p>МК: відеолекція «Улас Самчук. Українська література в іменах» (2018; ютуб-канал «WiseCow»).</p> <hr/> <p>Борис Олійник «Пісня про матір». Борис Олійник (1935–2017) — український поет, перекладач, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (1983). Образ матері-берегині в «Пісні про матір» Б. Олійника. Мотиви синівської любові, обов'язку й відповідальності. Діалог як композиційний прийом.</p> <p>МК: картина О. Івахненка «І буде син, і буде мати...» (1981); «Пісня про матір» (муз. І. Поклада) у виконанні С. Бушак (2019).</p> <hr/> <p>Чо Нам Джу. Роман «Кім Джійон, 1982 року народження» (переклад О. Шестакової). Чо Нам Джу (нар. 1978 р.) — південнокорейська письменниця. Роман «Кім Джійон, 1982 року народження» як колективний портрет цілого покоління жінок, яке зіткнулося із системною дискримінацією та патріархальним тиском. Вплив мікроагресій та повсякденного сексизму на формування особистості жінки, відмова від власних мрій на користь суспільних очікувань. Елементи нон-фікшн у романі.</p>	<p>Виявлення в почутому тексті фактів і суджень (гра «Так — ні»).</p> <p>Добір запитань за змістом прочитаного художнього тексту.</p> <p>Створення тестових завдань за змістом прочитаного художнього тексту.</p> <p>Дискусія щодо проблемного питання.</p> <p>Різні види читання художніх текстів і медіатекстів.</p> <p>Робота з довідковою літературою.</p> <p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, система образів).</p> <p>Написання формального есе.</p> <p>Аналіз помилок, допущених у письмовій творчій роботі.</p> <p>Мовне дослідження художнього тексту.</p> <p>Декламація віршованих і фрагментів прозових творів.</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення, дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]; • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]; • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>ТЛ: література нон-фікшн (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: інсталяція Дж. Чикаго «Вечеря» (1979); художній фільм «Кім Джійон, 1982 року народження» (реж. Кім До Йон, Південна Корея, 2019).</p>	
<p>Тема 5. «Як добре те, що смерті не боюсь я...» (Василь Стус) (7 год) <i>Ціннісні орієнтири:</i> державні прагнення, історична пам'ять, права та свободи, гідність.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає різну за обсягом інформацію, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • переказує художній текст або медіатекст, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.2.1-1]; • розрізняє в почутому тексті факти та судження [12 МОВ 1.4.3-1]; • виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]; 	<p>Євген Маланюк. Сонет «Шевченко», ліричний вірш «Уривок з поеми». Євген Маланюк (1897–1968) — український письменник, публіцист, літературний критик. Художнє осмислення героїчної і трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії Є. Маланюка «Уривок з поеми». Актуальність твору. Символічність назви. Жанрові особливості сонету Є. Маланюка «Шевченко». Роль Т. Шевченка в пробудженні національної свідомості українського народу — провідний мотив поезії.</p> <p>ТЛ: сонет (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: відеолекція І. Фаріон «Євген Маланюк однозначний проти малоросів» з медіапроекту</p>	<p>Прослуховування художніх і публіцистичних текстів (аудіювання). Усний переказ почутого тексту. Виявлення в почутому тексті фактів і суджень (гра «Так — ні»).</p> <p>Участь у дискусії щодо проблемного питання. Читання текстів мовчки. Створення рекомендованого списку поезій для однолітків (у соцмережі). Нотування певних висловів із художнього тексту, медіатексту з метою поповнення власного словника.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • демонструє володіння прийомами емоційної саморегуляції в різних ситуаціях усної комунікації (зокрема, під час публічного виступу) [12 МОВ 1.7.1-2]. <p>Працює з текстом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різні способи читання текстів [12 МОВ 2.1.1-1]; • розрізняє факти та судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів [12 МОВ 2.2.2-1]; • визначає ступінь достовірності, несуперечливості, соціокультурної неупередженості інформації, отриманої з різних текстів, наводячи аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 2.4.1-1]; • самостійно (на основі читацького досвіду) здійснює добір текстів для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб [12 МОВ 2.5.1-1]; • створює колективний творчий продукт для самовираження, використовуючи власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб, на засадах академічної добросовісності [12 МОВ 3.1.1-1]; • здійснює онлайн-взаємодію, дискутуючи в цифровому середовищі в режимі реального часу [12 МОВ 3.2.2-1]; 	<p>«Велич особистості» (2017, ютуб-канал Ірини Фаріон).</p> <p>Василь Стус. Ліричні вірші «Як добре те, що смерті не боюсь я...», «На колимському морозі калина...».</p> <p>Василь Стус (1938–1985) — український поет-дисидент, перекладач, публіцист, лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка (1991). Утвердження активної життєвої позиції, мужності й сили духу ліричного героя, його духовний стоїцизм у поезії «Як добре те, що смерті не боюсь я...».</p> <p>Болісні роздуми ліричного героя над долею людини на чужині, над трагічною долею України в поезії В. Стуса «На колимському морозі калина...».</p> <p>ТЛ: метафора, віршові розміри (<i>повторення</i>).</p> <p>МК: відеоматеріал «Василь Стус: самопожертва заради України. 10 запитань Вахтангу Кіпіані» (2021, ютуб-канал «Історія без міфів»); картина О. Шупляка «Василь Стус»; пісня «Як добре те, що смерті не боюсь я...» (муз. О. Микитка) у виконанні рок-гурту «Screamers».</p> <p>Антоніс Самаракіс. Оповідання «Паспорт» (<i>переклад А. Чердаклі</i>).</p> <p>Антоніс Самаракіс (1919–2003) — грецький письменник.</p> <p>Оповідання «Паспорт» як зразок політичної та фантастично-гротескної сатири. Соціально-історичне тло оповідання «Паспорт». Викриття антигуманної сутності тоталітарної системи.</p>	<p>Аналітично-синтетична робота з текстом (визначення теми, ідеї, проблематики, особливості композиції, система образів). Написання відгуку про відеолекцію. Написання вільного есе. Дослідження лексичних і фразеологічних одиниць у художніх текстах. Визначення віршового розміру поетичних творів. Декламування поетичних творів.</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]; • задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]. 	<p>Утвердження необхідності боротьби проти страху й рабської залежності від державної системи. Образ головного героя в динаміці. Засоби сатиричного зображення дійсності.</p> <p>ТЛ: сатира, гротеск (<i>поглиблення</i>).</p> <p>МК: картина Г. Гросса «Поховання» (1917–1918).</p>	
<p>Тема 6. «Коли я створив вас, я любив вас...» (Луїза Глік) (10 год) Ціннісні орієнтири: чистота природи, здоров'я людини, милосердя.</p>		
<p>Усно взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слухає різну за обсягом інформацію, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]; • визначає мету, прямі та приховані наміри автора, відстежуючи їхні можливі зміни в процесі комунікації [12 МОВ 1.4.2-1]; • розрізняє в почутому тексті факти та судження [12 МОВ 1.4.3-1]; • визначає ступінь достовірності, повноти, неупередженості почутої інформації, отриманої з різних джерел [12 МОВ 1.5.1-1]; • вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню контексту спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]. <p>Працює з текстом:</p>	<p>Катерина Мотрич. Оповідання «Політ журавлів над нетолоченими травами». Катерина Мотрич (нар. 1947 р.) — українська письменниця.</p> <p>Оповідання «Політ журавлів над нетолоченими травами» — художня хроніка аварії на Чорнобильській АЕС. Характеристика головної героїні Насті. Органічний зв'язок між людиною і землею, на якій вона народилася. Роль екскурсів у минуле.</p> <p>МК: «Баба в целофані — наша мати» (глава з поеми І. Драча «Чорнобильська Мадонна», 1988); документальний фільм «Від вибуху до окупації: справжня історія Чорнобильської трагедії» (2024, ютуб-канал «Ukraine World News»).</p> <p>Луїза Глік. Ліричні вірші «Вітер відлітає», «Червоний мак» (переклад І. Шувалової).</p>	<p>Виконання завдань за змістом переглянутих фрагментів документальних і художніх фільмів.</p> <p>Визначення мети й намірів мовця.</p> <p>З'ясування ступеня достовірності, повноти та неупередженості почутої інформації (фактчекінг).</p> <p>Виписування з тексту цитат, що характеризують учинки літературних персонажів.</p> <p>Участь у дискусії в онлайн-режимі (у цифровому середовищі).</p> <p>Аналітичне читання художнього твору.</p> <p>Пошукове читання фрагментів художніх творів.</p> <p>Прогнозування подій художнього твору за його зав'язкою.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • вільно застосовує різні способи читання текстів [12 МОВ 2.1.1-1]; • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах проблем [12 МОВ 2.2.1-1]; • визначає та аналізує мовні / стильові / жанрові / естетичні / історико-культурні особливості форми та змісту тексту, їхній взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]; • створює колективний творчий продукт для самовираження, використовуючи власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]. <p>Письмово взаємодіє:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює тексти різної жанрово-стильової належності за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб, на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]; • добирає комунікативно доцільні засоби увиразнення мовлення [12 МОВ 3.1.2-1]; • здійснює онлайн-взаємодію, дискутуючи в цифровому середовищі в режимі реального часу [12 МОВ 3.2.2-1]; • виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1]. <p>Досліджує мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]; 	<p>Луїза Глік (1943–2023) — американська поетеса, есеїстка, лауреатка Нобелівської премії з літератури (2020). Філософська глибина осмислення законів буття у віршах поетеси. Виразність і лаконізм образів. Мотив взаємодії Бога і людини в ліричному вірші «Вітер відлітає». Людина як частка природи в поезії «Червоний мак». Образ червоної квітки як символ пристрасті. Емоційна насиченість віршів Л. Глік.</p> <p style="text-align: center;">Позакласне читання</p> <p>Деніел Кіз. Роман «Квіти для Елджернона» (переклад В. Шовкуна). Деніел Кіз (1927–2014) — американський письменник. Тема сприйняття суспільством людей з особливостями розвитку. Проблема штучного вдосконалення людини в романі «Квіти для Елджернона». Сюжет і композиція твору. Система образів у романі. Взаємодія Чарлі й Елджернона. Символіка назви твору. МК: художній фільм «Чарлі» (реж. Ральф Нільсон, США, 1968); телевізійний серіал «Квіти для Елджернона» (реж. К. Йосіда й інші, Японія, 2015).</p> <p>Оксана Забужко. Оповідання «Тут могла б бути ваша реклама». Оксана Забужко (нар. 1960 р.) — українська письменниця, публіцистка. Творчість і посередність в оповіданні О. Забужко «Тут могла б бути ваша реклама». Місто як герой твору. Маркери часу, зображеного в оповіданні.</p>	<p>Створення медійного проєкту (буктрейлер, постер, фотоколаж) за прочитаним художнім твором. Написання есе на тему проблеми, порушеної в художньому творі. Робота над помилками, допущеними в письмовій творчій роботі. Ведення щоденника спостережень. Лінгвістичний аналіз фрагментів художніх творів. Збагачення словникового запасу лексичними й фразеологічними одиницями з прочитаних художніх текстів.</p>
---	---	--

• застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1].

МК: картини: М. Кричевський «Відень» (1942); Б. Беллотто «Краєвид Відня з Белведера» (1761); відеопроєкт «Мої. Історія № 13. Оксана Забужко» (2023, ютуб-канал «Guzema Ukraine»).

Твори для додаткового читання

Тема 1. Тіні забутих предків.

- Д. Павличко «Голгофа», «Смерека»
- Юрій Тарнавський «Птах сидить на гілці»
- К. Д. Флореску «Якоб обирає любов»

Тема 2. «Місто все ж не таке велике, щоб можна було розминутись із людьми» (Валер'ян Підмогильний).

- М. Семенко «Місто»
- Ю. Андрухович «Лексикон інтимних міст. 111 оповідань» (про Барселону, Вроцлав, Львів, Париж — *на вибір*), «Підземне зоо», «Скупа природа наших середмість»
- Г. Гессе «Облога Кремни»
- Елізабет Гілберт «Їсти, молитися, кохати»

Тема 3. «Ти поклоняйся лиш землі, землі стобарвній...» (Богдан-Ігор Антонич).

- Остап Вишня «Як варити і їсти суп із дикої качки»
- Є. Плужник «Ніч... А човен — як срібний птах!...», «Вчись у природи творчого спокою...»
- В. Барка «Сад»
- Акіко Йосано. Із збірки «Розплетена коса» (2–3 *танки*)

Тема 4. «Навчила дітей, як на світі по совісті жити...» (Борис Олійник).

- В. Підмогильний «Гайдамака»
- М. Драй-Хмара «Лебеді» (сонет), «І знов обвугленими сірниками...»
- О. Гакслі «Який чудесний світ новий!»
- Коллін Гувер «Покинь, якщо кохаєш»
- Дж. Орвелл «1984»

Тема 5. «Як добре те, що смерті не боюсь я...» (Василь Стус).

- В. Баранов «До українців»
- А. Левкова «За Перекопом є земля»
- Д. Гофштейн «Україна», «Зневіреному руку не подам»
- Сюзанна Коллінз «Голодні ігри»

Тема 6. «Коли я створив вас, я любив вас...» (Луїза Глік).

- І. Грабовська «Зірки й кістки» (перша частина трилогії-фентезі «Замок із кришталю»)
- М. та С. Дяченки. Роман-фентезі «Дика енергія Лана»
- Т. Болдрі «Легенди і лате»
- К. Сазерленд «Дім Галлоу»

Прикінцева частина

Особливості інтегрованого курсу «Література (українська та зарубіжна). 10–12 класи. Основний рівень»

Методичні підходи до реалізації програми. Інтегрований курс української і зарубіжної літератури забезпечує комплексний, системний підхід до навчального процесу, сприяє формуванню в учнів / учениць сприйняття української літератури й культури як складника світової літератури та культури, здатності осмислювати, аналізувати й інтерпретувати особливості національних літератур і культур, їхню залученість до загальнолюдських, універсальних цінностей.

Інтеграція реалізується на основі спорідненості проблематики й тематики художніх творів та уніфікації теоретичних літературознавчих понять; спільних обов'язкових результатів мовно-літературної освітньої галузі, видів навчальної діяльності, методів і прийомів навчання української та зарубіжної літератури.

Основним принципом опрацювання художніх текстів, на якому ґрунтується реалізація програми, є читацькоцентричний принцип. Він передбачає активну творчу взаємодію учня / учениці з художнім текстом, актуалізацію їхнього особистого читацького сприйняття, осмислення ідейно-художніх особливостей твору, створення умов для вільного висловлення думок про прочитане, інтерпретації художніх текстів за допомогою своїх вражень, оцінок, переконань, створення власних текстів.

Програма формує в здобувачів / здобувачок освіти наскрізне вміння читання з розумінням: надає можливість учням / ученицям удосконалити різні види читання, зокрема рефлексивного, осмисленого й критичного читання; застосовувати основні стратегії читання художніх та інших текстів, обирати стратегію читання відповідно до конкретного завдання; активізувати міжособистісну взаємодію (парну, групову) у процесі читання тексту та навчальної взаємодії.

Аналітично-синтетична робота із запропонованими в програмі художніми творами спрямована на осмислення учнями / ученицями їхнього ідейно-художнього змісту в історико-культурному контексті, загальнолюдської цінності творів, на розвиток пізнавальних інтересів, естетичного смаку здобувачів / здобувачок освіти.

У процесі вивчення художніх творів перевагу надано інтерактивним методам і прийомам навчання, які представлені в частині «Види навчальної діяльності».

Теоретико-літературні поняття, визначені в програмі, потрібно розглядати під час аналітично-синтетичної роботи з художнім текстом, а біографічні відомості про письменників / письменниць подавати в стислій, доцільній формі, без надлишкової інформації з метою сприяння розкриттю ідейного спрямування твору, особливостей його проблематики й художньої своєрідності.

Інформація рубрики «Мистецький контекст» має рекомендований характер і використовується для залучення творів інших видів мистецтва в

процесі роботи з літературним твором. Важливо, щоб їхня актуалізація була методично доцільною, а не суто ілюстративною.

Орієнтовні ресурси для досягнення мети; перелік обладнання. Основними ресурсами в реалізації модельної навчальної програми є підручники, навчальні посібники; дидактичні матеріали (тексти, довідники, словники й енциклопедії, роздаткові картки, таблиці з теорії літератури, медіатексти (інфографіка, фотографії та інші візуальні зображення, аудіоверсії літературних творів, навчальні відео, звукозаписи); інтерактивні платформи («Canva», «Padlet» та ін.) тощо. Ефективному засвоєнню навчального курсу сприятимуть різні види обладнання: мультимедійний проєктор, інтерактивна панель, фліпчарт, дошка, різноманітні портативні пристрої (ноутбук, планшет та ін.).

Система оцінювання результатів навчання. Основними видами вимірювання навчальних досягнень учнів / учениць є формувальне, поточне й підсумкове оцінювання, що здійснюють за чотирма групами результатів: усна взаємодія (*група 1*), робота з текстом (*група 2*), письмова взаємодія (*група 3*), дослідження мовлення (*група 4*).

За допомогою *формувального оцінювання* вчитель / учителька вибудовує індивідуальну освітню траєкторію учнів / учениць, відстежує навчальний прогрес, своєчасно виявляє проблеми й коригує індивідуальну траєкторію здобувачів / здобувачок освіти. *Підсумкове оцінювання* засвідчує міру відповідності очікуваних і реальних результатів навчання.

Щоб виставити семестрову оцінку за кожною групою, вчитель / учителька впродовж семестру має запланувати щонайменше по дві поточні (ПО — поточне оцінювання) та одній підсумковій (ПР — підсумкова робота) роботі за кожною групою результатів (лист Міністерства освіти і науки України № 1/4895-25 від 14.03.2025 р.). Підсумкове оцінювання можна здійснювати й за допомогою однієї комплексної підсумкової роботи за всіма чотирма групами результатів (хоча такий інструмент вимірювання навчальних досягнень, порівнюючи з окремими підсумковими роботами за кожною групою результатів, складніший). Програма «Інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» містить по три тематичні блоки в кожному семестрі. Такий розподіл і передбачає оцінювання кожної теми за всіма групами результатів. Семестрову оцінку за певною групою результатів виставляють на підставі двох поточних оцінок (ПО) та оцінки за підсумкову роботу (ПР). Загальну семестрову оцінку за інтегрований курс виводять як середнє арифметичне семестрових оцінок за групами результатів або з урахуванням важливості кожної окремої групи.

Основні форми оцінювання за групами результатів такі:

- усний твір (есе, розгорнута відповідь і под.), усний переказ, аудіювання, діалогівання, унаочнення та візуалізація почутого, усна характеристика емоційного стану літературного персонажа, складання плану, конспекту, тез почутого, декламування (озвучення фрагментів художніх творів), публічний виступ, обговорення прочитаного — ГР1 (*усна взаємодія*);

- читання мовчки, читання вголос, критичне читання, аналізування прочитаного тексту (визначення жанрово-родової належності теми, ідеї, характеристика будови тексту, особливості сюжету, характеристика виражальних засобів, визначення ключових слів), порівняльний аналіз кількох текстів за визначеними ознаками, інтерпретація прочитаного / переглянутого, перетворення текстової інформації на графічну, тлумачення графічної інформації, відновлення деформованого тексту, добір ілюстрацій, музичного оформлення для супроводу власного висловлення щодо прочитаного / переглянутого, презентація свого читацького / глядацького досвіду, виразне читання художнього тексту — ГР2 (*робота з текстом*);
- письмовий твір (есе), письмовий переказ, письмова розгорнута відповідь на запитання, оформлення на письмі ділових паперів (заява, протокол, план, звіт та ін.), заповнення таблиці, письмова взаємодія з іншими в цифровому просторі, виписування з тексту цитат, редагування власного й чужого тексту, виправлення помилок різних типів, допущених у тексті, — ГР3 (*письмова взаємодія*);
- діагностувальна робота (виконання завдань у тестовій формі, вилучення зайвої інформації, розгадування літературних кросвордів, графічне виділення (підкреслення) актуальних слів та ін.); спостереження за мовленням за визначеними ознаками й збір інформації (фотографування, фільмування, аудіозапис, нотування, зокрема під час екскурсії); нотування певних висловів із художнього тексту, медіатексту з метою поповнення власного словника; робота з додатковою літературою, словниками як із джерелом інформації про мовні одиниці — ГР4 (*дослідження мовлення*).

Для вимірювання (оцінювання) навчальних досягнень здобувачів / здобувачок освіти вчитель / учителька може використовувати й інші інструменти: цифрові платформи; картки; читацькі щоденники, щоденники спостережень; літературний кейс учня / учениці тощо.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт профільної середньої освіти : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851.
2. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. С. 380.
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» // Відомості Верховної Ради України. 2020. № 31. С. 226.
4. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
5. Мовно-літературна освітня галузь : Як оцінювати в НУШ. Київ : МОН України, 2025. С. 122.
6. Розробляємо модельну навчальну / навчальну програму: Інструктивно-методичні рекомендації для авторів модельних навчальних / навчальних програм з навчальних предметів / інтегрованих курсів. Київ : УІРО, 2025. С. 28.

7. Типова освітня програма для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2025 р. № 765.